

A Quick Read-Through

1. Malbim to Yeshayah 3:1

מספר איך ערבה שמש האומה בזמן ההוא, ואיך חסרה מכל מיני השלמות המוכרחים להצלחת העם:

It speaks of how the Sun of the nation will have set at that time, and how it will lack all manner of perfection necessary for national success.

2. Metzudat David to Yeshayah 3:1

לא ימצא בהם לא איש ולא אשה אשר יחונן דלים להספיק להם לחם ומים:

Neither man nor woman who will help the needy, providing them bread and water, will be found among them.

3. Malbim to Yeshayah 3:1-3 – 7 types of leaders (see last week's sheet)

4. Abarbanel to Yeshayah 3:4

שימשלו עליהם הנערים, וכבר זכר הפלוסוף באחד מהמדות שאין הפרש בין הנער כפי השנים ובין הנער כפי מדות השכל, ומסכים לזה חכמים ז"ל (חגיגה יד, א) נערים אלו בני אדם המנוערים מן המצוות...

Youths will rule them. And the philosopher (Aristotle) has already said in one of his attributes that there is no difference between a 'youth' in age and a 'youth' in wisdom, matching Chagigah 14a, "These youths [*ne'arim*] are people who are empty [*menu'arim*] of mitzvot."

5. Talmud, Chagigah 14a

אפילו בשעת כשלונו של ירושלים לא פסקו מהם בעלי אמנה, שנאמר "כי יתפש איש באחיו בית אביו, שמלה לך, קצין תהיה לנו," דברים שבני אדם מתכסין כשמלה ישנן תחת ירך, "והמכשלה הזאת." מאי "המכשלה הזאת"? דברים שאין בני אדם עומדין עליהן אלא אם כן נכשל בהן ישנן תחת ירך. "ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חבש ובביתי אין לחם ואין שמלה, לא תשימני קצין עם." "לא אהיה חבש" - לא הייתי מחובשי בית המדרש, ובביתי אין לחם ואין שמלה' שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד.

ודלמא שאני התם, דאי אמר להו 'גמירנא' אמרי ליה 'אימא לך?' הוה ליה למימר גמר ושכח. מאי 'לא אהיה חובש'? לא אהיה חובש כלל.

Even when Jerusalem fell, they did not lose people of truth, as in "One will grab his brother in his father's house: You have a cloak, be our officer," you possess matters with which people cover themselves. "And this *michshalah*" – What is "And this *michshalah*"? You possess matters that people do not grasp until they stumble [*nichshah*] in them. As Yeshayah 3:7 continues, "I am not a *choveish*" – I was not among those huddled [*chovshei*] in the study hall. "And in my house there is neither bread nor cloak" – I possess neither scripture nor mishnah nor talmud.

But perhaps that is different, for if he were to say, "I have learned," they would ask, "Teach us"? He could reply that he had learned and forgotten. What does "I am not a *choveish*" mean? "I am not a *choveish* at all."

6. Abarbanel to Yeshayah 3:7

וספר שיגיע חסרון ההנהגה ביניהם עד שהם בעצמם ישתדלו להקים עליהם שוטר ומושל שיטיל מוראו עליהם כדי שיפחדו מלפניו, וכמעט מהיתרון שיכירו באחד מהם... 'המכשלה הזאת תחת ירך', רוצה לומר העדה הרעה הזאת הנכשלת בכמה מכשולות... וזכר שתהיה חרפת ישראל כ"כ שאפי' אדם רש ונקלה לא ירצה להיות עליהם קצין, אבל ישא וישבע ביום ההוא לאמר, שלא לבד הקצין שהוא מנוי גדול, אבל אפילו חובש בבית הסוהר לא יהיה... It said that the lack of leadership among them would reach the point that they would try to establish a police officer and ruler to intimidate them such that they would fear him, with any small advantage they might recognize in one of them...

"And this *machsheilah* shall be under your hand," meaning this evil nation which has fallen on many obstacles... And it said the shame of Israel would be so great that even a poor, lowly person would not desire to lead them. He would swear on that day that not only would he not be a *katzin*, which is a great position, but not even a jailer in prison.

7. Radak to Yeshayah 3:9

בפניהם יוכל האדם להכיר שהם רעים וחטאים כסדום...

In their faces one can recognize that they are evil and sinful, like Sdom...

8. 3:9 and Physiognomy

- Shakespeare and the Art of Physiognomy books.google.ca/books?id=85FNDQAAQBAJ&pg=PA29&lpg=PA29
- The Portrait of Moses leimanlibrary.com/texts_of_publications/50.Rabbi-Israel-Lipschutz-The-Portrait-of-Moses.pdf

9. Radak to Yeshayah 3:10

אומר לכל מי שיכיר האמת וידע כי משפט הא-ל אמת, אמרו וקראו לכל כי א-ל צדיק ד', ישלם לכל צדיק כצדקתו ולרשע כרשעתו.

This tells all who recognize truth and know that Divine justice is true: Declare to all that Gd is a just Lord, and He will pay back each righteous person per his righteousness, and each wicked person according to his wickedness.

10. Malbim to Yeshayah 3:10-11

מעללי הצדק נמשלים לעץ עושה פרי ותנובה, ומהו פרי העץ הזה? הגמול שישא בעד מעלליו, ר"ל גמול הצדק אינו דבר נפרד ממעללי הצדק, רק הם פרי הצדק ותולדותיו. כל נוטע עץ הצדק יאכל פריו. וכן "אוי לרשע רע", הרע המוצאת את הרשע אינו ע"י סבה חיצונית, רק הרשע עצמו הוא הרע היותר גדול מכל רע זולתו.

Righteous deeds are compared to a tree which produces fruit; what is the fruit of this tree? The reward for his deeds. Meaning: The reward for righteousness is not separate from the deeds of righteousness, they are only the fruit of righteousness and its results. All who plant a tree of righteousness will eat of its fruit. So, too, "Woe to the wicked for his evil," the evil which finds the wicked is not an external cause; the wickedness itself is the greatest of any evil.

11. Talmud, Kiddushin 40a (Rabbi Lichtenstein's translation in *Religion and Morality*)

אמר רבא רב אידי אסברא לי "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" ... טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק רע. שאינו טוב. כיוצא בדבר אתה אומר "אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו", וכי יש רשע רע ויש שאינו רע? אלא רע לשמים ורע לבריות הוא רשע רע, רע לשמים ואינו רע לבריות זהו רשע שאינו רע.

Said Rava: Rav Idi explained this verse to me, "Say of the righteous, when he is good, that they shall eat the fruit of their doings" (*Yeshayahu* 3:10)... He who is good to Heaven and good to man, he is a righteous man who is good; good to Heaven but not good to man, he is a righteous man who is not good. Similarly we read, "Woe unto the wicked [man who is] evil; for the reward of his hands will be given unto him" (*ibid.* 3:11): Is there then a wicked man who is evil and a wicked man who is not evil? Rather [explain thus:] He who is evil to Heaven and evil to man, he is a wicked man who is evil; he who is evil to Heaven but not evil to man, he is a wicked man who is not evil.

12. Malbim to Yeshayah 3:12

עמי מעולל ומתלוצץ על נוגשיו הנגשים אותו לפרוע מס, יען כי נשים משלו בו, יען שהנושים ובעלי חובות משלו בכל נכסיהם, וכל אשר להם משועבד אל הבעלי חובות והנושים שלהם, ולכן משחקים על נוגשי המס בשאין להם מה לקחת מידם:

My nation derides and mocks its oppressors who oppress it to pay the tax, because "nashim rule it" – because the creditors [*nashim*] and holders of debts rule their property, and all they own is encumbered for the holders of debts and their creditors. Therefore they laugh at the tax collectors, as there is nothing they can take.

13. Rabbi Yoel Bin-Nun and Rabbi Binyamin Lau, *כצפרים עפות*, pg. 57

הדברים שלו כתובים כשירה חגיגית, אך בתוכה של השירה מושחז ארס קטלני. זו דרכו של ישעיהו: משורר שחצוי מילים...

These words are written as a festive poem, but within the poem is threaded fatal poison. This is Isaiah's way, a poet whose arrows are words...

14. Midrash, Eichah Rabbah 5:11

נבוזראדן צוה לחיילותיו אמר להם "אלקהון של אלו שונא זמה הוא, הזהרו אל תגעו באשת איש". כיון ששמעו נשייא הויין אתיין ואמרן לגבר, "מן דילגא אנן אכלן ומן דילגא אנן מתכסים אלא בלבד דיתקריא שמך עלן." הדא הוא דכתיב...

Nevuzaradan commanded his forces: "The Gd of these people hates immorality; be careful not to touch a married woman." When the women heard this, they approached men, "We will eat of our own and clothe ourselves of our own, just call your name upon us." Thus it says...

15. Ibn Ezra to Yeshayah 4:2

יש אומרים על חזקיהו. והנכון בעיני שהם צדיקי ירושלם שימלטו... ור' משה הכהן פירש צמה כמשמעו, שד' יתן ברכה בצמה ובפרי:

Some say this refers to Chizkiyahu. To me, it appears correct to say these are the righteous of Jerusalem, who will escape... And Rabbi Moshe haKohen explained *tzemach* as it sounds, that Gd will bless the sprouts and fruit.

16. Metzudat David to Yeshayah 4:2

אחר שיתמרק עון ישראל בקושי ובמרבת היסורים אז תהיה גאולה שלמה ויהיה צמה ד' להדר ולכבוד והוא משיח בן דוד הנקרא צמה כמש"ה "הקיימותי לדוד צמה צדיק" (ירמיה כג):

After the sin of Israel will be cleansed with difficulty and great suffering, there will be complete redemption and the *tzemach* of Gd will be glorious and honoured. This is Mashiach ben David, who is called *tzemach*, as in Jeremiah 23.

17. Abarbanel to Yeshayah 4:2

ויותר נכון על חזקיהו מלך יהודה, כי מאחר שהתבאר שהפרשה שעברה היתה על ענין אחז, תהיה הנבואה הזאת... על חזקיהו בנו שהיה בזמן ההוא ומלך אחרי אחז אביו. וקראו הנביא 'צמח ד' לפי שחזקיהו היה צדיק בן רשע, וכאלו לא היה אותו צמח מאותו עץ שיצא ממנו אבל היה צמח ד' שהצמיחו להושיע עדת יהודה...

It is more correct to say this refers to Chizkiyahu, King of Judea. It has already been explained that the previous passage was about Achaz, and so this prophecy is... about his son, Chizkiyahu, who was there at that time and who reigned after his father Achaz. The prophet called him "the growth of Gd" because Chizkiyahu was a righteous person born of a wicked person, as though that growth was not from the tree from which it emerged, but rather grown from Gd, who made him grow in order to save the nation of Judea...

The Polemic

18. Talmud, Chagigah 14a

שמונה עשרה קללות קילל ישעיה את ישראל ולא נתקררה דעתו עד שאמר להם המקרא הזה ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד...
Isaiah cursed Israel 18 times [in this passage], and he was not calmed until he said this: "The youth will reign over the aged, and the lowly over the honoured"...

19. Talmud, Shabbat 54b-55a

מאי דכתיב "ד' במשפט יבא עם זקני עמו ושריו" - אם שרים חטאו, זקנים מה חטאו? אלא אימא על זקנים שלא מיחו בשרים.
What is the meaning of "Gd will come in judgment with His elders and nobles"? If the nobles sinned, how did the elders sin? Rather, "upon the elders for not protesting against the nobles."

20. Abarbanel to Yeshayah 4:1

לא היתה כוונת הנביא לומר שכל הרעה הזאת תהיה בעבור חטא הגאווה שנמצאת בבנות ציון, כי הנה כל הרעה אשר מצא את בני יהודה בימי אחז היה על עון העבודה זרה ושאר העבירות שנמצאו באותו דור במלך ובעם. אבל אמר שכאשר ימותו כל כך מהם במלחמות תוסר מן הנשים גאותן ותכשיטיהן ותורידו עדיין מעליהן...

The intent of the prophet was not to say that all of this evil would happen because of the sin of arrogance found in the daughters of Zion. All of the evil which befell Judea in the time of Achaz was for the sin of idolatry and the other sins found in that generation, in the king and the nation. But it said that when so many of them would die in battle, then their arrogance and ornamentation would disappear from the women, and their crowns would be removed from them...

21. A unique view by Rabbi Yosef Carmel <https://xn-febl3a.co.il/929/337/1231>

- The wealthy women of 3:16-17 and Amos 4:1-3
- The painted women of 3:18-4:1, Devarim 21:10-13 and Judges 5:30

22. Prof. Amos Chacham, Daat Mikra pg. 18

אין בנבואות ישעיהו נבואת פורענות מפורשת על חורבן ירושלים בעתיד (כדוגמת הנבואה במיכה ג:יב)...
Isaiah's prophecies do not include explicit prophecies of punishment regarding the future destruction of Jerusalem (as in Michah 12)

23. Abarbanel to Yeshayah 4:5

אומר אני שהדבור הזה כולו המשליי ואינו כפשוטו. יאמר שבימי חזקיהו יהיה הש"י שומר את ירושלים ואת יושביה בהשגחה נפלאה ובשמירה מעליא כיום עלותם מארץ מצרים...

I say that this is all a parable and not meant literally. It says that in Chizkiyahu's time Gd will guard Jerusalem and its inhabitants amazingly, with superior protection, like the day when they ascended from the Land of Egypt...